

Absolvenții claselor a VIII-a de la Școala Generală Cenad, alături de profesorii lor, în iunie 2011

Din cuprinsul acestui număr:

● Reînnoiește fața lumii ● O întrebare pe adresa Primăriei ● Proiect de împădurire ● Hotărâri ale Consiliului Local al comunei Cenad ● Hramul Bisericii Ortodoxe Sârbe ● Pogorârea Duhului Sfânt – Rusaliile ● Cenăzeanul Nagy Ștefan, primul bioagricultor din județul Timiș ● Porecele sârbilor din Cenad ● Și ei au fost în Bărăgan ● Pompierii cenăzeni, ieri și astăzi ● Emigranți cenăzeni în America, între anii 1892-1924 ● Activitate didactică la grădinița din Cenad ● Participări ale elevilor din Cenad la manifestări cultural-religioase ● „Lada cu zestre” ● Știați că... ● Micul cenăzean ● Viața Sfântului Gerard de Cenad

Reînnoiește fața lumii

Înainte de înălțarea la cer, Isus le-a promis apostolilor că va trimite Duhul Sfânt, dar nu a spus cum se va întâmpla aceasta. Este un mister specific operelor divine. Dar cum? Cunoașterea umană începe prin a vedea, a atinge, a simți anumite evenimente. Isus a avut grijă ca venirea Duhului Sfânt

să fie vizibilă. Șuieratul vântului și limbile de foc vesteau împlinirea promisiunii făcute de Isus. Este singura armă cu care apostolii și urmașii acestora vor cuceri lumea. Duhul Sfânt conduce în continuare biserica în întunericul deșertic al unei societăți așa-zis moderne. Datorită acesteia putem să-I mulțumim că sărbătorim Rusaliile.

Această sărbătoare nu este îndeajuns să fie doar retrăirea unui eveniment petrecut cândva demult. Isus nu a vrut ca Biserica, care propovăduiește mântuirea și duce mai departe învățătura Sa, să trăiască în ulița trecutului. A dorit ca sărbătoarea aceasta să fie întotdeauna în prezentul vieții noastre, iar noi să fim aceia care suntem gata să-L primim întotdeauna. De asta este nevoie, pentru că lumea tinde să se scufunde din nou în acea situație haotică în care a fost înainte de cucerirea lumii. Dar și în zilele noastre, lumea în care trăim este aproape în aceeași situație, este o lume stăpânită de întuneric și lipsită de căldură sufletească.

Conducătorii bisericii sunt convinși că doar Duhul Sfânt poate să schimbe fața lumii. Isus a promis Duhul Sfânt nu numai apostolilor, ci și fiecărui om care vrea să-L urmeze, dar pentru asta trebuie să ne pregătim temeinic și să cerem venirea Duhului Sfânt. Așa au făcut și apostolii când timp de 10 zile s-au rugat ca promisiunea lui Isus să se împlinească.

Este adevărat că Isus, în timpul vieții, prin cuvântul său, a dat mai departe învățătura dumnezeiască, dar a fost conștient și cât de imperfect este omul. Trăim într-o mare de informații, intelectul nostru nu poate să le rețină pe toate, multe sunt date uitării. La toate acestea trebuie să mai punem și anumite traume psihice prin care de multe ori trecem. Răstimp de trei ani, apostolii au ascultat învățătura lui Isus, au văzut minunile care anunțau Dumnezeirea,

dar întâmplările din Vinerea Mare și asupra acestora și-a pus amprenta. Pentru a nu se mai întâmpla așa ceva, ne-a promis Duhul Sfânt, care are menirea să ne țină vie în amintirea noastră tot ceea ce ne-a învățat Isus. Duhul Sfânt i-a inspirat pe evangheliști să scrie în cărțile lor mesajul divin, iar Biserica are menirea de-a se îngriji de asta. Multe mișcări s-au îndreptat împotriva bisericii, și-au propus de a scoate Biblia din mâinile creștinilor. Dar ele au fost până la urmă învinse datorită faptului că nu aveau ce anume să ofere în schimb. Știința și tehnica au făcut pași mari, este incontestabil acest lucru, și multe speranțe reînvie. Însă războaiele, atentatele teroriste, revoltele, diferitele maladii, diferența dintre săraci și bogați, toate acestea ne umbresc optimismul. Văzând ceea ce se întâmplă pe plan mondial, ni se induce un sentiment de nesiguranță. Dar chiar și în aceste vremuri tulburi, avem oameni care gândesc limpede și ne arată calea prin care putem ieși din această situație. Ei ne dau de înțeles că lumea și omenirea doar atunci își vor găsi echilibrul când vor lăsa ca Duhul Sfânt să fie prezent în viața și sufletele noastre.

Gabriel Marcel, filosof și dramaturg francez, scria: „Trăim într-o lume dezbinată care, cândva, a avut și inimă, dar aceasta pare că a încetat să mai bată“. De aceea, Biserica imploră prin rugăciunile sale ajutorul Duhului Sfânt.

Cu prilejul primelor Rusalii, Duhul Sfânt i-a întărit în credință pe apostoli și i-a trimis să meargă și să vorbească popoarelor despre dragostea lui Dumnezeu. Aceasta este capabilă să reînnoiască viața fiecărui creștin. Sfinții pe care îi sărbătorim în diferitele zile de peste an prin puterea dragostei dumnezeiești au devenit cunoscuți. Din cunoașterea sau diferitele dispute între oamenii puternici, au fost duse mai departe creștinismul și dragostea Dumnezeiască pe care a propovăduit-o Biserica. Unii se opun, dar asediului acesteia nu-i putem rezista până la infinit. În cele din urmă vom ceda. Viața noastră nu trebuie să se definească prin frigiderul ce întotdeauna trebuie să fie plin, prin televizorul în care găsim ceea ce ne place, prin zierele de senzație care sunt pline de întâmplări de doi bani. Toate acestea ne obolesc până la urmă. Noi trebuie să cerem în fiecare zi din viața noastră: Vino, Duhule Sfânt, trimite în inimile noastre lumina și căldura ta, să putem reînnoi astfel fața lumii!

Dan Groza, paroh romano-catolic

Publicație realizată cu sprijinul Consiliului Local Cenad și al Primăriei comunei Cenad, județul Timiș (www.cenad.ro)

Colegiul de redacție: **Gheorghe Anuichi, Dușan Baiski, prof. Slavka Bojin, prof. Gheorghe Doran, Dorin Dronca, pr. Dan Groza, Miroslav Marianuț, Milenco Iancov, Ion Savu**

Responsabilitatea pentru conținutul materialelor revine exclusiv autorilor.

Materialele se pot trimite prin e-mail: redactia.cenazeanul@gmail.com sau pe adresa: Prof. Doran Gheorghe, Com. Cenad nr. 709A, jud. Timiș, Cod 307095. Anonimele nu se iau în considerare.

Tipografia ArtPress, str. Cermena 1, Timișoara 300110, tel. 0256 293 809, fax 0256 293 975.

ISSN 1222-5843

O întrebare pe adresa Primăriei

De ce nu are Cenadul hornar?

Răspunde dl Emanuel Cimpoacă, viceprimarul comunei Cenad:

Primăria Cenad a avut foarte mulți ani în organigramă un post care presta și serviciul de coșerit.

Taxa locală pentru fiecare gospodărie era una simbolică, iar activitatea de hornărit se desfășura în două etape și

anume:

a) prima etapă în primăvara fiecărui an prin vizitarea fiecărei gospodării, când erau curățate coșurile celor care au vrut la momentul respectiv.

b) a doua etapă în toamnă, când se repeta acțiunea.

Unii cetățeni refuzau să li se curețe coșurile și, prin urmare, nu erau de acord cu plata acelei sume simbolice, cu toate că nu erau stabilite excepții de la plată.

Pentru a evita aceste discuții și certuri, am considerat să nu mai stabilim taxa de coșerit și nici să nu mai prestăm acest serviciu. Cel mai important motiv privind neprestarea serviciului în discuție este însă altul și anume că orice serviciu public trebuie autorizat de către organele competente. Documentația privind autorizarea coșeritului este una destul de costisitoare, iar personalul care prestează activitatea trebuie să fie calificat, ori în comuna Cenad nu există hornar calificat. **(D.B.)**

Proiect de împădurire

În cursul anului 2010, a fost lansat Programul de îmbunătățire a calității mediului prin împădurirea terenurilor agricole degradate. Consiliul Local Cenad a aprobat prin Hotărârea nr. 33/06.09.2010 participarea la acest Program.

Comuna Cenad are o suprafață de 445 ha de pășune comună. Din această suprafață s-a propus împădurirea a 73,14 ha și anume parcelele PS-721 în suprafață de 59,0931 ha și PS 772 în suprafață de 14,0469 ha. Aceste parcele se află lângă Mănăstirea Morisena și în „Izlazul Mare”, unde există zone foarte mari de sărătură.

În momentul în care am fost selectați de către Consiliul Județean Timiș pentru a participa la acest Program, s-a trecut la întocmirea studiului de fezabilitate. Acest studiu a ținut cont de ridicările

topografice, precum și de probele de sol recoltate. Probele de sol erau foarte importante deoarece rezultatul acestora a dus la stabilirea exactă a speciilor de pomi care urmează a fi plantate. Consiliul Județean Timiș a depus acest studiu la Ministerul Agriculturii, iar după evaluarea lor comuna Cenad a fost selectată pentru a implementa lucrarea. Între timp, a fost întocmit și proiectul tehnic, iar în perioada următoare urmează a se semna contractul de finanțare.

De implementarea acestui proiect se ocupă exclusiv I.T.R.S.V. Timiș, iar după o perioadă de cinci ani, această investiție urmează să ni se predea.

Iată și câteva detalii tehnice și de finanțare: a) suprafața ce urmează a se împăduri – 73,14 ha; b) speciile de pomi care vor fi plantate: stejar, frasin, tei argintiu, majdrear, jugastru, dud, vișin turcesc, păducel (arbust); c) întreaga suprafață se va delimita printr-un gard; d) valoarea totală a investiției din studiul de fezabilitate și aprobată este de 2 039 710,50 de lei; e) cofinanțarea locală este de 226 631,50 de lei.

Vasa Stefanovici

Hotărâri ale Consiliului Local al comunei Cenad

La ședința ordinară din 9 mai a.c. a Consiliului Local al comunei Cenad, au fost supuse dezbaterii și aprobate trei hotărâri. Este vorba despre:

- Hotărârea nr. 20 privind rezilierea contractului de pășunat nr. 1338/12.05.2010 și aprobarea închirierii suprafeței de 88,08 ha către Asociația Crescătorilor de Animale Ileana Dănuț;

- Hotărârea nr. 21 privind modificarea Anexei nr. 22 a „Inventarului bunurilor care aparțin domeniului public al localității Cenad“;

- Hotărârea nr. 22 privind aprobarea „Planului de acțiune“ pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole.

Iar la ședința ordinară din 6 iunie a.c. a Consiliului Local al comunei Cenad, au fost supuse dezbaterii și aprobate, printre altele, și următoarele două hotărâri:

- Hotărârea nr. 23 din 6 iunie 2011 privind aprobarea retragerii Comunei Cenad din Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Timiș;

- Hotărârea nr. 24 din 6 iunie 2011 privind stabilirea taxei pentru evacuarea apei uzate în sistemul public de canalizare pentru anul 2011.

Facem precizarea că documentele în cauză se pot consulta pe larg fie la sediul Primăriei, fie pe site-ul oficial al comunei, la adresa **www.cenad.ro**.

Hramul Bisericii Ortodoxe Sârbe

De ziua mutării moaștelor Sfântului Nicolae, în duminica din 22 mai 2011, la ora 5 după-amiază, la Cenad au început Vecernia și tăierea colacului de sărbătoare. În biserica plină de credincioși și oaspeți au servit slujba divină: protopopul-stavrofor

Preoții la slujba divină

Ognjen Plavšić (Arad), locțiitorul de protopop Nebojša Popov (Arad-Gai), preotul Svetomir Miličić (Desk – Ungaria), preotul Ivan Popov (Peciu Nou), preoții români Gheorghe Covaci (Cenad) și Ștefan Păcurar (Nădlac) și preotul cenăzean Dragan

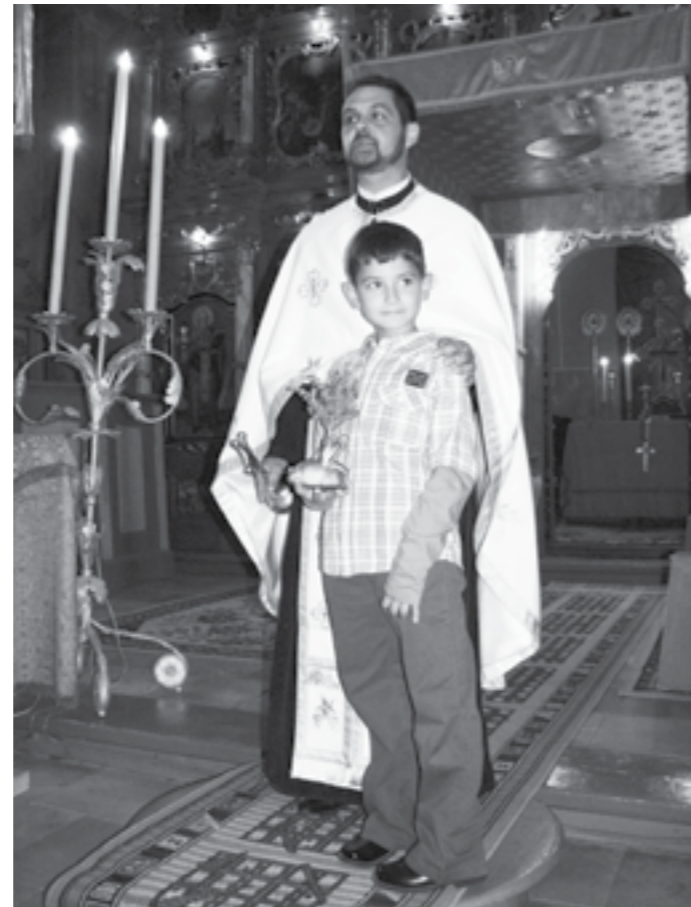
Tăierea colacului de sărbătoare

Kerpenišan. Dintre oaspeții prezenți îi amintim pe preotul romano-catolic Daniel Groza din Cenad, delegația din Magyarcsanak din Ungaria, condusă de primarul localității, și de Franjo Kolar, președinte al organismelor alese al sârbilor din acest sat de pe malul Mureșului, reprezentanți ai administrației locale din Cenad, directorul școlii cenăzene Slavka Božin, precum și numeroși oaspeți din

Arad, Sânnicolau Mare și Nădlac.

Svetomir Miličić a vorbit foarte inspirat despre sărbătoare și figura Sf. Nicolae, ca un exemplu de adevărat creștin.

Nașa sărbătorii din acest an a Bisericii noastre a fost o studentă la matematică: Danka Plavšić, fiica preotului Ognjen Plavšić, alături de ea la tăierea colacului fiindu-i întreaga familie. În efortul făcut de această familie de preoți pentru evidențierea originii sale cenăzene, legătură încă foarte vie, dar și în memoria strămoșilor care i-au călăuzit drumul, nașa a dăruit Sfintei Bisericii un rând de veșminte preoțești de sărbătoare.

Nenad Filipov a preluat ștafeta

După mulțumirile aduse nașei, oaspeților și tuturor celor prezenți la slavă, trandafirul de sărbătoare pentru anul viitor a fost preluat de către Nenad (clasa a II-a) și Nevena Filipov (grădiniță) din Cenad.

A urmat petrecerea populară din curtea Clubului Sârbesc din localitate, unde cei prezenți au putut servi grătare, mititei și diverse băuturi răcoritoare și alcoolice. Antrenul de calitate a fost asigurat de trupa „Gerin“ din Kikinda, care a cântat până târziu în noapte.

Curtea plină de oameni, care s-au bucurat de cântecul și dansul sârbesc, a dovedit pe deplin faptul că în acest an hramul Bisericii a fost sărbătorit cu succes.

Pr. Dragan Kerpenišan

Pogorârea Duhului Sfânt – Rusaliile

Evenimentul și sărbătoarea Pogorării Sfântului Duh, la cincizeci de zile după Învierea lui Hristos, au fost anunțate din Vechiul Testament ca profeții mesianice (Ioil 3,1; cf. Fapte 2, 1-21).

Un moment important: tăierea colacului

Venirea Duhului este semnul împăcării dintre Dumnezeu și om în Iisus Hristos. Cincizecimea constituie nu numai originea Bisericii văzute, ci și modelul ei, deoarece erau prezenți în jurul Apostolilor, în adunare, și cei dintâi ucenici creștini. Duhul Sfânt a fost dăruit comunității apostolice primare (Fapte 4,31), înzestrând-o cu tot ceea ce era necesar organismului creștin: propovăduirea Evangheliei, Tainele, harismele, diaconia. Existența istorică, continuitatea cu apostolii și cu orice acțiune sacramentală a Bisericii depind acum de invocarea Duhului Sfânt. Biserica își trage viața ei launtrică din continua actualizare a Cincizecimii, prin invocarea Duhului Sfânt. Tocmai de aceea „noi putem celebra în orice vreme Cincizecimea“, spune Sfântul Ioan Gură de Aur (Despre Sfânta Cincizecime, pag.50, 454).

Semnificația Cincizecimii constă în aceea că de acum Duhul Sfânt pătrunde definitiv în istorie, neexistând timp și spațiu fără prezența personală, venirea reală și lucrarea efectivă a lui Dumnezeu.

Cine este Duhul Sfânt?

Este a treia persoană a Sfintei Treimi despre care învățăm din Simbolul de credință: „... Domnul-de-viață - Făcătorul, Care din Tatăl purcede; cel ce împreună cu Tatăl și cu Fiul este închinat și mărit, Care a grăit prin proroci...“. Crezul nu este o invenție a Bisericii, ci a fost stabilit la Sinodul I ecumenic (Niceea 325) și Sinodul II ecumenic (Constantinopol 381) pe baza învățăturii cuprinse în Sfânta Scriptură.

Unde se vorbește despre Duhul Sfânt?

A fost prezent la crearea lumii iar omul devine ființă vie doar când a primit „sufare de viață“ de la Duhul Sfânt (Facere 1,2;2,7).

De ce trebuia să vină Duhul Sfânt?

Înainte de Înălțarea Sa la cer, la patruzeci de zile de la Înviere, Mântuitorul Iisus promite apostolilor trimiterea unui „Mângâietor“ care „îi va umple cu putere de sus“ și le va spune ce vor avea de făcut pe viitor. Aceasta s-a petrecut peste zece zile de la Înălțarea Sa, când apostolii au primit darul vorbirii în limbi noi, de care aveau nevoie să vestească Evanghelia în toată lumea.

Care au fost urmările venirii Duhului Sfânt?

Întemeierea Bisericii creștine primare, prin botezarea primilor oameni în numele lui Iisus Hristos.

Care este legătura noastră cu acest eveniment?

Hramul Bisericii Ortodoxe Române din Cenad, este „Pogorârea Sfântului Duh“, zi în care locașul bisericii noastre este împodobit cu ramuri de stejar, în amintirea întâlnirii patriarhului Avraam cu cei trei tineri la stejarul Mamvri, iar credincioșii în această zi se întorc la casele lor cu ramuri de stejar, cu colacul și coliva dăruite după datină de nașii rugii, care în acest an au fost familia Țeț Adrian, Anca și fiul lor Ionuț.

Să nu uităm de această zi, în care Dumnezeu a

Voichița Covaci, nașa rugii din 2012

revărsat din cer darurile sale peste apostoli, să ne rugăm Sfintei Treimi să ne călăuzească pașii pe drumul cel bun, mulțumindu-I pentru toate!

Preot iconom Gheorghe Covaci
paroh Cenad

Cenăzeanul Nagy Ștefan, primul bioagricultor din județul Timiș

De la strungar de întreținere și șofer, apoi... șomer în 1996, Nagy Ștefan a devenit în 2006 primul bioagricultor din județ înscris la Direcția Agricolă Timiș. Așadar, o premieră cenăzeană, chiar dacă nu neapărat pe plan național, dar absolut meritorie dacă avem în vedere că Timișul este un județ cu o agricultură de renume. La cei 51 de ani ai săi, Piști (de-l căutați la Cenad nr. 446, întrebați de Piști, fiindcă așa-l cunoaște lumea), lucrează șapte hectare de pământ. O parte din terenuri se află în lunca inundabilă a Mureșului, între dolmă și râu.

Ideea de a face agricultură ecologică i-a venit după ce a participat, la Primăria din Cenad, la o întâlnire cu reprezentanți ai guvernului german, care căutau potențiali producători de legume. „Fiindcă - spune Piști - din sărăcia noastră nu ne putem permite să cumpărăm ierbicide și insecticide“. Drept urmare, a contactat Direcția Agricolă Timiș și Asociația Agricultorilor și Întreprinzătorilor Maghiari din Banat și a solicitat informații despre ce înseamnă a practica o agricultură ecologică. În scurt timp, firma clujeană „Ecoinspect“, prima firmă acreditată din România care acordă certificate ecologice pentru terenurile agricole, i-a certificat și lui terenurile deținute și, astfel, Piști a început să producă ecologic: morcovi, pătrunjei, ceapă, usturoi, cartofi timpurii, iar pentru rotația culturilor și porumb, grâu, ovăz și triticale. Mai trebuie spus și faptul că este membru al Asociației „Bioterra“, cu sediul în localitatea Luna de Sus din județul Cluj.

Rolul sistemului de agricultură ecologică este de a produce hrană mai curată, mai potrivită metabolismului uman, în deplină corelație cu conservarea și dezvoltarea mediului, se spune pe site-ul oficial al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale. Unul dintre principalele scopuri ale agriculturii ecologice este producerea de produse agricole și alimentare proaspete și autentice,

prin procese create să respecte natura și sistemele acesteia.

Desigur, din agricultura ecologică se obțin produse mai scumpe, fiindcă nu se apelează, ca de obicei, la îngrășăminte chimice, la ierbicide, insecticide etc., dar tocmai asta le conferă valoare. Deocamdată, Piști a valorificat doar aproximativ 10% din producție ca produse ecologice, dar se află în tratative cu un hypermarket, care să-i preia rezultatele muncii și să le pună direct în rafturi. Numai că pentru acest lucru are nevoie de la Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale de aprobare pentru sigla AE (agricultură ecologică), valabilă în toată lumea.

Piști nu deține firmă, nu este persoană fizică autorizată, ci

În ladă, morcovi unul și unul...

are doar carnet de producător. Lucrează singur cât de mult poate, însă când e mult de muncă, îi sare în ajutor și familia, inclusiv fiica sa, Anna-Andrea, absolventă a Facultății de Chimie din Timișoara și actualmente masterandă în chimia organică și ingineria mediului, dar și fiul Csaba, absolvent al Facultății de Mecanică din orașul de pe Bega și angajat la o firmă cu activitate în domeniul agriculturii și comerțului. Evident că ajutorul de nădejde este soția sa, Rita, de profesie contabilă. Când e mult de muncă, apelează la zilieri. Pentru lucrările agricole deține un tractor, un plug, o grapă, două remorci și unelte adecvate. Pentru a fi sigur că obține produse bune, de calitate, își produce singur tot materialul semincer și arpagicul. Întrebarea firească după discuția cu Piști a fost dacă oricine poate deveni bioagricultor? Da, mi-a răspuns, însă trebuie să-i placă munca.

Dușan Baiski

Piști, alături de soția sa, Rita

Porecele sârbilor din Cenad

Nu este ușor să trăiești la țară, dar este frumos. În primul rând, la țară niciodată nu te simți singur. Toată lumea se cunoaște și toți sunt rude sau prieteni. Cel puțin așa era odată în Cenad, pe vremea când eram copil și începusem să cunosc oamenii. I-am cunoscut după nume, dar și după porecle.

Prima dată i-am cunoscut pe cei care veneau la noi în casă sau despre care vorbeau bunicii și părinții mei: Vitomir Petlici, Ioța Bacabelia, Dragomir Paichela, Pera Grandov, Rufica Higiac, Marinco Caizer, Mita Dedița, Mita Talitcusa, Catinca Zecița, Iova și Sreda Purdi, Milorad Ciaciul, Zdravco Corgiș etc.

Unele porecle au fost date oamenilor care aveau același nume de familie, pentru a se deosebi între ei. Cel mai frecvent nume de familie în Cenad era și a rămas Vlașcici. Astfel au fost:

- Vlașcici Uroș zis Tucaț
- Vlașcici Svetozar – Finaci
- Vlașcici Liupco – Prcici
- Vlașcici Costa – Bagiurin
- Vlașcici Bogdan – Zuraci

Sau:

- Stefanovici Vasa și Jivco – Ciavipa
- Stefanovici Liuba – Pipița

Apoi:

- Isacov Velemir – Bodor
- Isacov Ioța și Velemir – Marfia
- Isacov Pera – Cantar
- Isacov Alexa și Rada – Seria

De asemenea erau:

Tata - Desen de Emilia Jivanov (Cenad)

- Milicici Cristifor și Alexa – Sandici
- Milicici Veselin – Soncia
- Milicici Vasa – Creliamangea

Apoi:

- Jivici Tvetco – Prilitul
- Jivici Vasa și Vitomir – Pislica

Sau:

- Uncianschi Vasa – Tutai
- Uncianschi Pera – Grandov

Unele porecle le erau date persoanelor în cauză pentru a le evidenția unele calități sau defecte sau pentru a scoate în evidență o trăsătură fizică sau morală. Astfel, era un anume cica Stefa, care pentru că era brunet i s-a spus Sagiac (vătrai), sau Jivco Lajov (mincinos), Slavco Covaci (fierar), Mita Șușter (pantofar), Vasa Brita (bărbier), Sava Malter (zidar).

Cred că fiecare om avea câte o poreclă cu care se făcea cunoscut. Nimeni nu se supăra, pe nimeni nu deranjau poreclele, fiindcă erau date din simpatie pentru aceia care le purtau. Ele dovedesc umorul sănătos, caracteristic omului de la țară. Nu numai sârbii purtau porecle specifice, ci și românii (Zuza, Șota, Sena, Bundă), dar și celelalte naționalități. Țăranul nostru este plin de haz, inventivitate și istețime. Și azi

se dau porecle, dar le lipsește ceva din delicatețea celor de demult. Sunt mult mai multe, dar n-am putut să le cuprind pe toate. Astfel, îmi cer scuze celor pe care nu i-am pomenit, dar și celor pe care i-am pomenit și nu sunt mândri de porecla lor sau de cea a strămoșilor lor.

Prof. Slavița Bojin

Miroslav Vidac

Ziua de Paște a adus o veste tristă pentru cenăzeni. S-a stins din viață un fiu al satului: Miroslav Vidac.

Născut în Cenad, el a plecat din fragedă pruncie la Sâmpetru-Mare, unde a început primele „șuturi“ la porțile fotbalului. La Timișoara și-a început ucenicia fotbalistică, însă adevărata meserie a practicat-o la formația divizionară U.T.A. din Arad.

Eroul meciurilor cu „Vitoria“ Setubal și Tottenham, când a dus echipa U.T.A. în Cupa U.E.F.A., a apărat poarta echipei chiar când avea piatră la rinichi.

Cariera și-a continuat-o la „F.C. Bihor“ Oradea, unde a terminat Facultatea de Educație Fizică și Sport.

După „agățarea ghetelor în cui“ a profesat meseria de antrenor la echipe din primele ligii fotbalistice din țară.

A fost selecționat în reprezentative „B“ ale României, unde a jucat trei meciuri.

După Irina Kühn, campioană mondială la handbal, Miroslav Vidac a fost cel mai mare „produs“ sportiv al Cenadului. Faptul că a iubit Cenadul denotă și din alegerea soției sale (Olghița) tot din această comună.

Cenadul și cenăzenii au pierdut un fiu al comunei, un prieten bun și un „ambasador“ al locului natal.

Transmitem condoleanțe familiei îndoliată. Să-i fie țărâna ușoară și somnul liniștit.

Nu te vom uita, prieten drag!

Gheorghe Anuichi

Și ei au fost în Bărăgan*

„DEPORTAREA s-a declanșat în noaptea de Rusalii 18 spre 19 iunie 1951 cuprinzând 172 de localități, 12.791 familii, 40.300 de persoane din cele 3 județe, Timiș, Caraș-Severin și Mehedinți.

Alături de Canalul Morții și de închisorile comuniste, Deportarea în Bărăgan face parte din Gulagul românesc.

Aceasta a fost o deportare în masă ce avea ca scop înlăturarea adversarilor politici ai comunismului de la sate,

dislocarea „elementelor suspecte” din zona de frontieră cu Iugoslavia și distrugerea proprietății țărănești. Sub amenințarea armelor, imbarcați în 6200 de vagoane de marfă, cu cât se putea încărcă într-o căruță, români, sârbi, germani, bulgari, unguri, basarabeni, bucovinieni, vor forma cele 18 așezări în pustiul Bărăganului.” - spune, în materialul de deschidere („Argument”), drd. ing. Silviu Sarafoleanu, președintele Asociației Foștilor Deportati în Bărăgan.

„In noaptea aceea fatală de 18/19 iunie 1951 în multe stații de cale ferată așteptau garnituri de trenuri de marfă. Iar pe la miezul nopții au început să mișune soldații și milițienii căutând porțile însemnate în prealabil cu crenguțe de flori de salcâm.

Gospodarilor treziți le-au pus în vedere ca în 2-3 ore să-și adune lucrurile cele mai necesare, ceva din gospodărie și niște alimente și în zorii zilei să fie la locul de adunare.

După o călătorie de câteva zile și nopți în condiții inumane, trenurile de marfă se opreau cu deportații în mijlocul Bărăganului de necuprins. Viitorii locuitori ai acestor ținuturi și-au descărcat bagajele din vagoane și și le-au mutat în mijlocul câmpului, pe miriște, unde erau înfipti țaruși marcând câte o parcelă pentru fiecare familie. Aici, sub cerul liber, și-au petrecut, în primele luni, zile de neuitat lângă bagajele aduse. Apoi au început să-și construiască bordeie și colibe, fiindcă se apropia iarna. Apă de băut nu exista în acele localități: ori era adusă de la mare distanță, ori se cumpăra, iar alimentația era pe muchia subzistenței. Rezervele aduse se terminau

una după alta. Dar oamenii au încercat să se descurce. Au început să lucreze la întreprinderile agricole din apropiere, mai ales la cultivat de bumbac. În același an au și început să-și facă niște căsuțe din lut bătătorit ori văiugă, case acoperite cu paie ori trestie și să-și organizeze viața pentru o perioadă mai lungă, pentru că li s-a părut că vor rămâne aici mai mult timp. Deși libertatea de mișcare le-a fost limitată, au găsit modalități să se aprovizioneze și să corespundeze cu cei mai apropiați din satele lor.

„Din cauza situației internaționale noi pe la mijlocul anului 1955 s-a ivit prilejul ca organele de stat să reexamineze oportunitatea acestei măsuri. În toamnă a sosit și știrea că se vor întoarce acasă. Asta s-a și adevărit și ei au început să revină, iar procesul reîntoarcerii a fost încheiat la începutul anului 1956.”

Iată și mărturia lui Radivoi Milicici, din Cenad:

„Când am ajuns acolo, pe câmpul acela, ne-au dat o bucată de pământ și niște scânduri și am fost nevoiți să ne facem singuri o casă unde să locuim. La început dormeam sub cerul liber înveliiți în pături. Asta până nu am terminat casa. Dar casa era mică, din pământ și avea o cameră în care dormeam și o bucătărioară. Și era acoperită cu paie.

În acel an am început școala, clasa întâi la secția română. Ce a fost tragic pentru mine, a fost faptul că eu, crescut într-o familie de sârbi, în mijlocul sârbilor și având la Cenad vecini și prieteni doar sârbi, nu știam românește. A fost foarte neplăcut și învățătorii și părinții mei au depus mult efort ca să învăț și să deprind limba română.

Vara la treierat de orez tatăl meu Borislav lucra toată ziua ca să mai câștige ceva bani ca să poată să meargă o dată pe săptămână la Brăila să cumpere pâine și alte alimente ca să supraviețuim. Ceea ce mi-a rămas bine întipărit în minte este următorul fapt: știam că în jurul amiezii tata primea masa de prânz acolo pe holdă și am mers acolo de mai multe ori și îi mâncam aproape toată mâncarea lăsându-l pe tata flămând. Dar el nu se supăra și adesea rupea de la propria-i gură numai sorei și mie să ne fie bine.

La Cenad mi-au rămas bunica și bunicul (Chila și Nova Jivici) și greu m-am despărțit de ei pentru că îi iubeam foarte mult. Îmi lipseau foarte mult acolo și vizitele erau strict interzise. În preajma Sfântului Nicolae în 1955 bunica mea Chila nu a precupețit efortul și a pornit la noi în vizită dar, sosită la București, i-a fost interzis să vină până la noi și au obligat-o să se întoarcă acasă. S-a întors cu o mare durere acasă, tristă că nu a reușit să ne vadă.

Curând s-a îmbolnăvit și a murit. Vestea asta tristă ne-a parvenit printr-o telegramă. Și mai trist era, însă, că nici la înmormântare nu am putut veni.

Când ni s-a permis în cele din urmă să ne întoarcem în ținutul nostru natal secretarul primăriei de atunci, sârb

Monumentul Deportatilor în Bărăgan, situat în Parcul Justiției din Timișoara

Pompierii cenăzeni, ieri și astăzi

„Primul înscris cu tematica de prevenire și stingere a incendiilor figurează din 13 martie 1774. Acest *Regulament pentru pompieri* cuprindea 67 de puncte cu măsuri de prevenire a incendiilor specifice Timișoarei și cu prevederi privind organizarea intervenției, precum și cu sancțiunile pentru nerespectarea măsurilor ordonate, cu pedepse corporale sau cu amendă. „, se spune în „Scurtă monografie a pompierilor din Banat”, material existent pe site-ul oficial al Inspectoratului pentru Situații de Urgență „Banat” al Județului Timiș. În anul 1823 ia ființă *Formația voluntară de pompieri* din comuna Peciu Nou cu un efectiv de 50 de persoane. Despre Cenad nu se amintește nimic.

Întâmplător, am dat de câteva date concrete, legate de pompierii cenăzeni, la Direcția Județeană Timiș a Arhivelor Naționale, date pe care vi le oferim și dumneavoastră, cu speranța că, după apariția acestui material, vor ieși mai multe informații la iveală.

Stingător de incendiu bazat pe forța manuală și tractat de cai, aflat în parcul din centrul Cenadului

Astfel, pe 10 octombrie 1938, Primăria comunei Cenadul-Mare, reprezentată de primarul Sava Perian, semnează un contract pentru darea în antrepriză a lucrărilor de reparare radicală a primăriei și construirea unui șopron pentru rechizitele de pompieri. Actul survenea ca urmare a licitației din data de 16 august 1939, câștigată de anteprenorul Zimmer Nicolae, domiciliat în aceeași localitate, la nr. 756. Termenul de execuție a lucrărilor era de două luni de la data semnării contractului, deci este vorba de 10 decembrie același an. Însă contractul prevedea că dacă lucrările nu se pot efectua din cauza timpului nefavorabil (iarnă), cel de-al doilea termen fixat era 15 aprilie 1940. Aceeași dată era și limita pentru achitarea de către Primărie a contravalorii lucrărilor: 252.645 de lei. Zimmer Nicolae a depus o garanție de 26.000 de lei. Punctul 14 al contractului prevedea: „Anteprenorul contractant este îndatorat a se supune Deciziei Consiliului de Miniștri prevăzută în Jurnalul cu nr. 538 din 25 Mai 1931,

de naționalitate, din motive personale nu a vrut să ne primească în Cenadul nostru, așa că doi ani am fost nevoiți să locuim în Satu Mare într-una din camerele școlii sârbești de atunci. Aci sora mea Danița s-a căsătorit și trăiește în satul Munar, iar eu m-am întors cu părinții la Cenad unde locuiesc și acum...”

Tabelul cu cenăzenii sârbi deportați, numerotat astfel încât rezultă numărul familiilor (caselor) deportate - 30, cât și numărul persoanelor - 103. Localitatea în care au stat cu toții, până la întoarcerea acasă, s-a numit Zagna. Crucea din dreptul numelui indică faptul că persoana a decedat în Bărăgan.

1. 1. Brancovan Zorca, Nada (Marcov);
2. 3. Brancovan Ielena, Șteva, Milorad;
3. 6. Vlașcici Vasa, Cosana, Mileva, Zorița, Cata, Svetozar, Stoian, Gordana (Gruita), Cata;
4. 15. Vlașcici Axentie;
5. 16. Buciuman Livi, Emil;
6. 18. Dumitrașcu Savaț, Mileva;
7. 20. Jivici Paia, Iovancaț, Zlata, Stoiancaț, Paia, Miomir;
8. 26. Jivici Vlada, Mihailo, Rocaș;
9. 29. Jivici Vlaico, Jivca, Ielena (Rujici);
10. 32. Zarici Iulca, Jivoico, Olga (Toșici);
11. 35. Zarici Țvetco, Smilia, Draga, Angia (Jivici), Milan;
12. 40. Zomboraț Jivan, Emilia;
13. 42. Milicici Alecsa, Ielena, Sava, Anghelina;
14. 46. Milicici Jivco, Liubinca (Stancov), Dina;
15. 49. Milicici Cristifor, Catița, Liubinca, Velinca;
16. 53. Milicici Jivco, Desanca, Natița, Liubița;
17. 57. Milicici Borislav, Smilia, Radivoi, Danița;
18. 61. Nedelicov Ioțaț, Mara;
19. 63. Pavlovici Andria, Ghena, Dragoia, Pava (Isacov), Crsta, Slavianca;
20. 69. Popovici Marica, Draghița (Buciuman);
21. 71. Rujici Ștefa, Iovanca (Galetin);
22. 73. Sapungin Danița, Emil, Draghița (Vlașcici);
23. 76. Uglieșin Iezda, Cruna, Jivcaț, Vlada;
24. 79. Uncianschi Milina;
25. 81. Uncianschi Mița, Milutin, Rada, Dragoliub, Iela, Soca, Mira;
26. 88. Uncianschi Jivco, Sofia, Sava, Ielca;
27. 92. Uncianschi Milan, Vida, Liubomir;
28. 95. Uncianschi Boșco, Sara, Zorana (Jivanov), Vlada, Delia (Pisarov);
29. 100. Uncianschi Nicaț, Mila;
30. 102. Țvetcov Rachila, Ielena (Uglieșin). (103)

S-au născut în Bărăgan:

1. Laza Zarici - în Zagna
2. Vidosava Uncianschi - în Zagna
3. Milan Uncianschi - în Zagna

„Ei nu sunt obligați să-și lase privirile în jos pentru că au fost deportați. Dar noi?” se întreabă, la finalul cărții, unul dintre autori, respectiv Ljubomir Stepanov.

* Fragmente din „Sărbii din România în Golgota Bărăganului” de Miodrag Milin și Ljubomir Stepanov. Traducere din limba sârbă: Ivo Muncian și Ljubomir Stepanov. Editori: Uniunea Sârbilor din România și Asociația Foștilor Deportati în Bărăgan - Timișoara, 2003

fiind obligat ca să întrebuințeze în executarea contractului din numărul total al lucrătorilor cel puțin 25% lucrători șomeri ce vor fi recomandați de Ministerul Muncii, fie direct, fie prin organele sale exterioare. În acest scop va fi îndatorat a anunța organele de control ale Ministerului Muncii. Contractul a fost legalizat de către notarul Victor Giurgiu, martori fiind Anton Lipovan și Nicolae Trifunov.

Pe 23 iunie 1939, Casa de Asigurări din cadrul Ministerului Internelor încheie cu Primăria cenăzeană Angajamentul nr. 23.859 pentru asigurarea, pe timp nelimitat, pentru riscurile de incendiu, trăsnet și explozie remiza pompierilor, respectiv clădirea și uneltele, cu mobilier, instalațiuni, mașini în valoare de 208.050 lei, cu o primă anuală de 400 de lei și cheltuieli de administrație de 60 de lei. Valoarea pentru care se asigura mobilierul era de 108.050 de lei. Cenadul avea la acea dată un corp

de pompieri (presupunem voluntari) format din 20 de persoane, deci cu cinci mai mulți decât pe 28 februarie. Aceștia se puteau baza pe trei pompe de mână, pe două scări obișnuite și pe 18 metri de furtun în stare bună. Cantitatea de apă de care dispuneau în permanență era de 2.000 de litri, stocată în trei sacale. Pompierii mai aveau: 18 topoare de pompier, patru lopeți de fier, 10 furci de fier, opt cângi de fier, trei găleți de tablă, două felinare de petrol, 18 coifuri de pompier, două sape și o trăsură pentru rechizite. Remiza își avea sediul la nr. 252.

Autoutilitară de intervenție aflată la dispoziția pompierilor din localitate

În clipa de față, Formația de pompieri voluntari din Cenad are 18 oameni și dispune de două autospeciale de intervenție, un microbuz pentru transport

de persoane, 2x10 costume de protecție, 15 perechi de cizme, două drujbe, un ventilator pentru scos fum și o pompă electrică.

Dușan Baiski

Anuarul „Socec” al României-Mari

Biblioteca Congresului S.U.A. Din Washington (<http://www.loc.gov/>) deține, printre alte documente în format digital, și Anuarul „Socec” al României-Mari din 1928, apărut la Editura „Socec & Co” din București, în două secțiuni, respectiv „Capitala” și „Provincia”. Pe imaginea cu nr. 1834 (dintr-un total de 2240), apare și un scurt text despre Cenadul-Mare și Cenadul-Vechiu. Îl redăm integral, cu observația că unele nume apar scrise greșit:

CENADUL-MARE

Comună rurală. Plasa Sânnicolau-Mare. Secretariat comunal. Locuitori 5879

Primar, Vingan Mihai. - Notar, Giurgiu Victor. - Învățători: Ardelean V-le, Bosian Demeter, Giurici Milan, Perian Gh. - Învățătoare, Radin Mirna. - Preoți Parohi: Dacsiu Victor gr.cat.; Iovanovici Serghiu, gr.-or. Sârb.

Bănci populare: „Banca populară”, președ. Jojics German.

Cismari: Gräbeldinger Adam, Gyulnyceev Nyoko, Richter Anton, Schmeleser Petru, Sovak Maila.

Cojocari: Zaaty Daja.

Comercianți (diverși): Deacovits Mor, Glüksmann Marcu, Glüksmann/Simeon, Hinkel Murar, Iung Petru, Lupan V i k e n t i e , Mucsanszki N-lae, Nagy Zsigmond, Richter N-lae, Schiller Fülöp, Schneider Petru, Schneider Réci, Totia Lena.

Croitori: Bringer Petru, Kiefer Ioan, Kireck Anton, Richter N-lae.

CENADUL-VECHIU

Comună rurală. Plasa Sânnicolau-Mare. Secretariat comunal. Locuitori 1645.

Primar, Pauli Ioan. - Notar, Kindl Ioan. - Învățători: Leszl Ioan, Richter Anton, Svobodnik N-lae, Werner Franz. - Învățătoare: Gräbeldinger Mariska, Koreek-Aranyosy Rozsa. - Preot Paroh, Ferenczy Iuliu.

Bărbieri: Eberhard Anton, Faubinde Petru, Hilger N-lae, Wambach Anton.

Cismari: Gräbeldinger Adam, Griffel Petru, Schulde Gerhart, Schuster N-lae, Schuster Peter.

Comercianți (diverși): Anberman Ioan, Dotscher & Anbermann, Frank Ioan, Hinkel Elisabetha, Iung Ioan, Iung Petru, Schuster Petru, Waltisch N-lae.

Emigranți cenăzeni în America, între anii 1892-1924

În perioada cuprinsă între anii 1892-1924, pe Insula Ellis (Ellis Island) din New York au debarcat peste 22 de milioane de imigranți, aici funcționând un

„Finland”, unul dintre vasele de linie care au transportat emigranți europeni în S.U.A., identic cu „Vaderland”

centru de imigrare, deschis în 1892 și închis în 1954. Actualmente, Ellis Island și Liberty Island, pe care se află faimoasa statuie a Libertății, dăruită americanilor de către francezi, alcătuiesc Monumentul Național Statuia Libertății. Printre cele 22 de milioane de persoane, cam cât întreaga populație a României la un loc, s-au aflat și mulți cenăzeni de toate etniile. Ce anume i-a împins să emigreze? În primul rând sărăcia sau dorința pentru o viață mai bună.

Există astăzi baze de date care permit căutarea imigranților după nume, loc de naștere, vaporul cu care au călătorit, portul din care au plecat etc. Printre cele mai importante se află și cea de la adresa de Internet www.ellisland.org dar, ca și celelalte, oferă acces gratuit limitat. De asemenea, voluntarii mormoni care au lucrat la transcrierea datelor de pe listele de pasageri pe suport digital au comis destul de multe greșeli, datorate în mare parte și caligrafiei defectuoase, astfel că a întocmi o listă cu numele cenăzenilor emigrați în America este o treabă costisitoare din toate punctele de vedere.

Din cele câteva date obținute prin căutare, am constatat că vârsta imigranților cenăzeni nu a fost un impediment, dovadă și cazul unora din cei 15 cenăzeni care s-au îmbarcat în portul italian Fiume pe nava „Pannonia” și au debarcat pe Insula Ellis la 12 decembrie 1905, destinația lor fiind Philadelphia. Iată lista acestora: Dornbach Borbala (62 ani), Korek Antal (3 ani), Korek Erzsebet (27 ani), Waltrich Janos (37 ani), Waltrich Kata (36 ani), Weimer Antal (11 ani), Weimer Borbala (65 ani), Weimer Eva (14 ani), Weimer Janos (9 ani), Weimer Janos (40 ani), Weimer

Kata (40 ani), Wenner Antal (35 ani), Wenner Borbala (34 ani), Wenner Erzsebet (8 ani), Wenner Jano (11 ani). Pe lista celor 2127 pasageri care au călătorit cu „Pannonia”, numele erau grupate, astfel că putem considera că a fost vorba de familii.

Câteva luni mai târziu, pe 1 mai 1906, la cheiurile Insulei Ellis acostează vasul de pasageri „Vaderland”, plecat pe 21 aprilie 1906 din portul Antwerp din Belgia, cu 1400 de pasageri la bord. Printre aceștia se află și patru tineri din Cenadul Sârbesc (Szerb Csanad): Anabring Matyas (19 ani), Korek Janos (17 ani) Korek Miklos (19 ani), Kurt Terez (16 ani). Desigur putem face acum doar simple speculații privind motivele care i-au determinat să plece pe un asemenea drum: tinerețea, dorința de aventură, o poveste de dragoste între Terez și unul dintre, probabil, frații Korek ori Matyas. Ori, în cazul fraților Korek – întregirea familiei, fiindcă pe vasul „Panonia” au mai existat doi Korek. Întrebarea este cum au ajuns până la Antwerp? Cât costa un bilet pe „Vaderland”? Sperăm însă că și-au împlinit visul în noua lor patrie și n-au avut soarta vaporului care i-a dus până acolo, acesta fiind torpilat la 4 mai 1917, în largul coastelor irlandeze, de un submarin german.

Un alt vapor, pe nume „Kronprinz Wilhelm”, plecat din portul Bremen, sosește pe Insula Ellis pe 3 septembrie 1907, cu 1080 de pasageri, dintre care patru cenăzeni: Aubermann Peter (25 ani), Aubermann Rosa (20 ani), Kausch Anna (18 ani), Kausch Michael (25 ani).

A doua stație de triere a imigranților, inaugurată pe 17 decembrie 1900. Fotografie din 1905.

Și listele continuă. Ne oprim aici, în speranța că, poate cândva, cineva va avea destui bani și destul timp să scotocească printre cele peste 22 de milioane nume de imigranți în S.U.A. din perioada 1892-1924 și să-i găsească pe toți cei născuți în Cenad.

Dușan Baiski

Activitate didactică la grădinița din Cenad

Pe 12 mai, la Grădinița cu program prelungit din comuna noastră, a avut loc o activitate didactică pe tema interculturalității, la care au participat douăzeci de educatoare de la grupele mari și pregătitoare din întreaga zonă.

Pentru câteva ore, educatoarele au luat locul copiilor și, prin joacă, au prezentat patru țări (Serbia, Bulgaria, Germania și Ungaria) cu specificul fiecăreia, începând cu tradițiile, portul, obiectivele turistice și specificul culinar al fiecăreia. Astfel, doamnele

educatoare au decupat, au lipit, au confecționat stegulețe, au preparat câte o salată specifică fiecărei țări.

Totul s-a desfășurat sub atenția doamnei Eleonora Isac, responsabilă Cercului Pedagogic al Educatoarelor și metodistă la Inspectoratul Școlar Județean Timiș, și sub îndrumarea gazdelor, adică a educatoarelor de la grădinița din Cenad.

Îmbrăcate în portul țărilor prezentate, ele s-au dovedit gazde extraordinare, niște organizatori pricepuți și cadre didactice demne de laudă. Atât educatoarele titulare (Maria Cosan, Cornelia Ivăncescu), cât și cele suplinitoare (Maria Boboiciov, Veselinca Vlașcici, Mariana Vătămanu) au fost evidențiate de doamna Isac Eleonora și felicitate de doamna director, care a participat la această activitate și care a ascultat cu mândrie concluziile activității. Cele mai multe laude le-a primit doamna Mara Danilov-Cirin, profesor de muzică, în pensie. Dumneai a suplinit-o pe doamna educatoare Radoica Brad care, din motive obiective, nu a putut participa la activitate, și care a demonstrat că cine a fost odată cadru didactic rămâne cadru didactic toată viața.

Astfel de activități se desfășoară des în grădinițele noastre și este bine să se cunoască munca educatoarelor, fiindcă părinții trebuie să fie convinși că copiii lor sunt antrenați și pregătiți pentru a deveni cei mai curajoși, cei mai pricepuți și cei mai abili boboci ai Școlii cu clasele I-VIII Cenad.

Conducerea Școlii cu clasele I-VIII Cenad

În data de 2 aprilie 2011, a avut loc în comuna apropiată Comloșul Mare faza finală a concursului de recitare de poezie religioasă și de compunere de eseu religios intitulat „Sărbătorile Maicii Domnului”, organizat de Mitropolia Banatului și Inspectoratul Școlar Județean Timiș.

Participări ale elevilor din Cenad la manifestări cultural-religioase

Au fost prezenți elevi de la mai multe școli din împrejurimi: Biled, Cenad, Gottlob, Grabaț, Jimbolia, Nerău, Pesac, Sânnicolau Mare, Teremia Mare și, desigur, și din partea gazdelor, din Comloșu Mare.

Pe grupuri de vârstă au fost prezenți elevi din clasele I-IV și V-VIII.

Școala din Cenad a fost reprezentată de două eleve la secțiunea „Recitare de poezie” și anume: Ariana Andronache din clasa a IV-a B, care a recitat poezia „Maica Lumii”, și Adina

Niglaș din clasa a V-a B cu poezia „O măicuță”.

Menționăm că ambele poezii sunt creații proprii, autoarele arătând profunzime în gândire și sensibilitate în exprimare, ceea ce a făcut să fie apreciate prin diplomele ce le-au fost înmânate.

O altă manifestare cultural-religioasă cu impli-

care a tinerilor elevi a fost cea cu tema „Copilul meu”, la care Școala din Cenad s-a prezentat în faza locală din orașul Sânnicolau Mare de asemenea cu lucrările de desen a două eleve din clasa a IV-a: Larisa Belmega și Elisabeta Iacob, posesoare a două diplome primite de către acestea ca semn de apreciere pentru lucrările prezentate.

Și nu uitați: acesta e doar începutul!

Preot Gh. Covaci

Înălțarea Domnului (Ispasul) Ziua eroilor

De Înălțarea Domnului (Ispasul) se sărbătorește Ziua Eroilor. Evenimentul a fost marcat, pe 2 iunie a.c., prin depunerea de coroane de flori la monumentele eroilor cenăzeni căzuți pe câmpurile de luptă din cele două războaie mondiale ale secolului trecut.

Copiii, la Monumentul Eroilor din centrul localității

Elevii Școlii Generale Cenad, însoțiți de profesoara Cristina Pacev, de reprezentanți ai administrației locale dar și de un veteran de război, s-au deplasat, pe rând, la cele patru monumente, respectiv cel din fața Bisericii Ortodoxe Române, la cel din curtea Bisericii Ortodoxe Române, la monumentul eroilor sârbi din curtea Bisericii Ortodoxe Sârbe și la cel din cimitirul eroilor ruși căzuți pentru eliberarea Cenadului, aflat tot în curtea Bisericii Ortodoxe Sârbe.

Cu siguranță, consătenii noștri mai vârstnici își aduc aminte cum, copiii fiind, mergeau pe 9 mai, cu toată școala, la depuneri de coroane și flori la monumentul cimitirul eroilor ruși. Iar soldații de la unitatea de grăniceri trăgeau salve de pușcă.

Dorin Dronca

„Lada cu zestre”

Orașul Sânnicolau Mare a fost sâmbătă, 28 mai 2011, gazda celei de-a V-a ediții a etapei zonale a Festivalului-concurs „Lada cu zestre”, la care au participat concurenți din zece localități, respectiv: Becicherecu Mic, Cenad, Dudeștii Noi, Dudeștii

Vechi, Periam, Pesac, Satchinez, Sânpetru Mare, Sânnicolau Mare și Șandra.

Programul a cuprins: datini și obiceiuri folclorice, dansuri populare, alte genuri ce implică elemente sau tablouri coregrafice, expoziții, gastronomie, recitări în grai bănățean, publicații și cărți scrise de autori locali, coruri și grupuri corale, soliști vocali și instrumentiști, orchestre, grupuri instrumentale, tarafuri etc.

Cenadul a participat cu Grupul coral mixt condus de dirijorul Ioan Dogojie, având în repertoriu piesele „Negruța” de Ion Vidu și „La fântână” de A. Bera. La rândul său, Orchestra de tamburași „Lale sa Morișă” și solista vocală Dușica Roșu s-au prezentat cu o suită de melodii tradiționale sârbești, iar Ștefan Maxim, la concursul de artă culinară, cu „Miel în curechi dulce”.

Coriștii cenăzeni au luat locul I la ediția a III-a la categoria debutanți și, respectiv, locul II la ediția IV-a la categoria consacrați.

Dorin Dronca

Rețeta lui Feri

Gulaș de fasole

Ingrediente pentru 10-12 persoane:

1 ciolan de porc afumat;
4 picioare de porc;
2 kg carne de vită;
1.5 kg fasole uscată;
1.5 kg zarzavat (morcov, pătrunjel, păstârnac, țelină);
0.5 kg ceapă;
0.25 kg gogoșar;
usturoi, sare, foi de dafin, ienibahar boabe, piper măcinat, cimbru, maghiran, leuștean, boia de ardei.

Mod de preparare:

Se fierb picioarele de porc și ciolanul afumat în apă cu foi de dafin și ienibahar boabe. După ce au fiert, se deosează, se taie mărunt (în bucățele de 1-1.5 cm) și se pun deoparte.

Fasolea se pune în apă caldă timp de 2 ore.

Carnea de vită se taie în cubulețe mici și se fierbe în zeama în care au fiert picioarele, împreună cu celelalte condimente. Când carnea este fiartă pe jumătate, se introduce fasolea, apoi zarzavatul tăiat mărunt.

Când a fiert fasolea, introducem carnea de pe ciolan și picioare tăiate mărunt, punem boia și sare după gust, iar după ce a dat un clocot este gata.

Se servește cu sau fără smântână.

Francisc Fodor

Știați că...

La o căutare pe Google, a cuvântului „Cenad“ se obțin 208 000 de adrese unde există acest cuvânt?

*

În București există o stradă numită Cenad, situată între Calea 13 Septembrie și Bd. Tudor Vladimirescu?

*

Cenadul are articole dedicate în cele mai importante enciclopedii virtuale: Wikipedia (http://ro.wikipedia.org/wiki/Cenad,_Timi%C8%99), Banaterra – Enciclopedia Banatului (<http://www.banaterra.eu/romana/toponimii/c/cenad/index.htm>) și Enciclopedia României (<http://enciclopediaromaniei.ro/wiki/Cenad>)?

*

CENAD este acronimul de la Centre for European Negotiation and Decision-Making cu sediul la Bruxelles, în Belgia?

*

Pe Bd. Revoluției nr. 73 din municipiul Arad există un palat numit Cenad, construcție ridicată între 1892-94 de către Societatea Feroviară Arad-Cenad?

*

Comitatul Cenad, cunoscut și ca Varmeghia Cenadului (în maghiară Csanád vármegye, în germană Komitat Tschanad, în latină Comitatus Chanadiensis), fostă unitate administrativă a Regatului Ungariei din secolul XI și până în 1920, nu avea în componența sa tocmai Cenadul, limita sa sudică fiind râul Mureș, iar capitala - Makó?

*

Pe actualul teritoriu al României, primele trenuri automotoare încep să circule pe linia Arad-Cenad, exploatare ce se plasa, ca volum și eficiență, pe locul trei în lume?

*

Primul tren a circulat prin Cenad la data de 15 noiembrie 1857, când s-a dat în folosință calea ferată Timișoara-Szeged?

*

Consiliul Județean Timiș a aprobat pentru 2012 suma de 300 000 de euro ca și cofinanțare pentru realizarea studiului de fezabilitate pentru revitalizarea căii ferate Timișoara-Szeged via Cenad?

*

În curtea Bisericii Ortodoxe Sârbe se află cea mai veche casă din Cenad?

*

Emilia Jivanov din Cenad, artist plastic și scenograf, laureată UNITER pentru întreaga carieră, este prezentă în „Who’s Who in Contemporary World Theatre“ (pag. 141), volum publicat simultan în 2000 în Anglia, Canada și S.U.A.?

*

Printre cele mai bune soiuri de caiși este și cel denumit „Mari de Cenad“, un soi timpuriu?

*

La Cenad a fost introdusă pentru prima dată în România cultura piersicului, cu soiurile de început: Mayflower, Amsdod, Sumbian, Missolo, Dr. I. Holle, soiuri care s-au cultivat pe o suprafață de 4,2 ha în zona îndiguită a Mureșului, proprietar fiind un mare pomicultor de renume, Isler.

Elevii claselor a VIII-a au predat cheia succesului colegilor lor din clasele a VII-a**Premianții anului școlar 2010/2011 de la Școala Generală din Cenad**

Viitorii potențiali liceeni și apoi studenți se pot ghici încă de pe băncile școlii generale, oglinda fidelă a strădaniilor lor în procesul de învățare fiind mediile obținute la sfârșitul fiecărui an școlar. Însă nici elevii care, dintr-un motiv sau altul, nu strălucesc la învățătură un trimestru ori chiar un an școlar nu trebuie să dispere dacă își revin și-și iau în serios rolul pe care îl au în perioada din viață când sunt elevi.

Totul e să persevereze și rezultatul bun vor veni cu siguranță, iar lor le vor crește șansele de a deveni premianți. Și, desigur, liceeni și, în final, studenți.

Dar iată care sunt premianții claselor V-VIII în anul școlar 2010-2011, recent încheiat, și mediile obținute:

Clasa a V-a A

- I - Diaconescu Diana-Ana – 9,83
- II - Covaci Raul – 9,10
- III - Covaci Paul-Narcis – 9,00

Clasa a V-a B

- I - Mateaș Lucian-Fabian – 9,53
- II - Jivici Dragan-Cristian – 9,50
- II - Bărcăceanu Paula-Denisa – 9,50
- III - Gligor Luciana-Andreia – 9,30

Clasa a VI-a A

- I - Kovaci Daniela – 9,94

- II - Coșan Cristian – 9,91
- III - Pop Loredana – 9,64

Clasa a VI-a B

- I - Andreica Simona-Aurica – 9,79
- II - Jivici Denisa-Melisa – 9,75
- III - Popescu Cosmina-Adriana – 9,62

Clasa a VII-a A

- I - Jivici Denis – 9,74
- II - Popescu Mădălina – 9,67
- III - Mureșan Ovidiu – 9,64

Clasa a VII-a B

- I - Muntean Sorin – 9,91
- II - Jivici Miriana – 9,79
- III - Damian Gordan – 9,63

Clasa a VIII-a A

- I - Pintilie Andreea – 9,66
- II - Văcar Nollin – 9,44
- III - Iovănuț Andrei – 9,13

Clasa a VIII-a B

- I - Jivici Iasmina-Cristina – 9,75
- II - Iancu Diana – 9,65
- III - Maxim Marius-Dumitru – 9,50

Viața Sfântului Gerard de Cenad*

(Continuare din numărul trecut)

Și pornind la drum, urcă într-o corabie negustorească din Zadria și purcese pe mare cu tovarășii săi. Și li se pricinui lor mare greutate de a pluti pe mare, din pricina vîntului celui împotriva și a furtunii mării, trebuind să se aciuiască la o mănăstire, întru care se întîmplă să sălășluiască domnul Rasina, starețul mănăstirii sfîntului Martin, vechiul său prieten. Și se întîmplă că, neputînd înainta din pricina furtunii, fură siliți să rămînă acolo toată vremea păsimesilor, ceea ce necăji foarte pe domnul Gerard, a cărui supărare văzînd-o Rasina, spuse: Nu te întrista doamne Gerarde, de necazurile drumului tău. Voia lui Dumnezeu este ca așa să fie; cît vei petrece cu mine, voi da cele de trebuință pentru hrană ție și tovarășilor tăi. Ci te întreb, ca să-mi răspunzi după înțelegerea științei tale, că ești dascăl în Italia și starețul Guillerm de aceea te-a trimis la învățătură, ca să te faci învățător fraților tăi, de unde întorcîndu-te, te-ai făcut stareț și tuturor le-ai fost pe plac, din copilăria ta, iar acum, părăsind un loc așa de vrednic și lăsîndu-ți frații cuprinși de durere, te grăbești să ajungi la un neam necunoscut. Ori te-a sfătuit careva să faci așa? Iar acela: Nimeni, răspunse. Și grăi: Dacă nimeni, atunci nu e lucru cu folos, iar dacă totuși a fost cineva, înseamnă că trebuie a crede că este lucru cu folos, căci nicicînd n-am citit despre vreun monah chinovit să se fi dus la Ierusalim pentru așa ceva, ci numai cei care umblă de colo, colo. Ci această cale, de a se război pentru Țara Sfîntă, este hărăzit mirenilor, iar monahilor alta, pe care frăția ta o știe. Acolo numai cruciații trebuie să lupte, iar acolo vor ponosului iudeii pe Născătoarea Mîntuitorului nostru, cu tine de față, care lucru nu-ți va folosi ție să-l auzi. Ci nu socoti că voi să te cert, numai atîta adăugînd, că să-ți iei seama și să cugeți întru mintea ta, de faci bine, au ba. Iar el roșindu-se la față zise: Cum va fi voia cerului, așa să se facă, amintindu-și de slova evangheliei: Nici un fir din capul vostru nu se va clinti.

(6) Trecînd dar zilele păsimesilor, grăi starețul Rasima: Doamne Gerarde, ce-ai cugetat? Ci nu te rușina de drumul pe care ai vrut să-l faci și deschide-ți inima față de mine. Știu dară că vrei binele, iar nu raul și că ceea ce omul cîndva dorește, în anume împrejurare se poate schimba. Și răspunse: Toate cele cîte mi le-ai zis pînă acum, și mai cu seamă acea slovă pe care ai arătat-o la urmă, care prea adevărată este, le-am cîntărit și să știu cu adevărat că inima mea este îndoită. Și-i spuse Rasina: Dacă este îndoită, înseamnă că bolește, iar bolnavilor li se cuvîne leacul cel deplin. Crede, doamne Gerarde, că-ți sînt prieten credincios și dă-ți seama că ți-am spus adevărul. Iar el a zis: Prea bine. Și grăi starețul Rasina: Iată, te duci la Ierusalim ca să propovăduiești sarachinilor și iudeilor.

Iar de ți se va întîmpla să ți se strice corabia pe mare, te vei duce la fund cu știința ta cu tot, că nu ești prorocul Iona ca să poți rămîne trei zile în pîntecele chitului. Primește dară sfatul meu, ca să îndreptezi cugetele necredincioșilor stăpînite de demoni, urmînd pilda sfinților apostoli, care lucru acum de mare trebuință este neamul unguirilor și nici că vei putea afla pe lume loc mai potrivit acum ca să dobîndești suflete pentru Domnul. Ci eu sunt gata să ajut întru toate frăția ta. Și zîmbind domnul Gerard se minună de spusele lui, că nicicînd nu cugetase întru inima sa să propovăduiască și să îndrepte pe unguri, pentru care Rasina străduia să lucreze cu atîta osîrdie. Hotărî dar întru sine domnul Gerard să primească sfatul starețului Rasina.

(7) Urcînd astfel împreună în corabie, veniră la Zadria, unde, orînduind cele de trebuință pentru hrană, și punînd cărțile pe măgarii lor, luară o călăuză cu sine, pe nume Crato, care știa drumurile și potecile acelor locuri, ce-i duse, la porunca stăpînului său, pînă la Engat, unde luînd altă călăuză, zisul Crato se îndreptă către răsărit.

Sarcofagul în care s-a aflat trupul neînsuflit al Sfântului Gerard. Actualmente, slujește ca altar la Biserica Romano-Catolică din Cenad

Ajungînd apoi la Pécs, la domnul episcop Maurus și poposind ei acolo, la stăruința episcopului, se întîmplă că domnul Anastasie, starețul din Varaždin, să vină atunci la Pécs, fiind primit de acel episcop. Iar starețul Anastasie aflînd din spusele episcopului că a sosit din Italia un cleric atît de însemnat, veni repede la el, în casa unde stătea deoparte, și sfînd cu el de vorbă, văzu, atît din spusele sale înțelepte, cît și din felul său de a se purta, că e un om cu frica lui Dumnezeu. Petrecîndu-se acestea, în ziua următoare venind episcopul Maurus, împreună cu domnul stareț la casa unde era găzduit, îi dădură mîngîierea iubirii frățești. Și vorbind ei în de ei grăi starețul Anastasie: Din voia lui Dumnezeu, venind noi în vremea acestui cinstit crai în această țară, am fost cei dintîi care am propovăduit poporului cuvintele Domnului, iar acum, deși nu suntem vrednici, tu ai fost făcut episcop, iar eu stareț. Ci socotesc că domnul Gerard a venit cu aceeași năzuință. Să-l urcăm dar în căruța noastră și să-l ducem la craiul, care îl va primi ca pe un dar al nostru, că ne-a poruncit să-i primim pe toți cei care vin, iar pe cei ce-i vom afla potriviți, să-i ținem pentru el. La acestea a răspuns episcopul zicînd: Tu, zise, părinte, știi că din ziua cînd sfîntul Adalbert, învățătorul nostru, a intrat în Țara Ungurească și a învățat pe acest crai, care era copil încă și l-a crescut pînă la vîrsta tinereții sale de azi, știm că face bine la toți cei ce locuiesc cu dînsul. Ci nici munca noastră nu fu fără roade, că pe cei care mai înainte îi vedeam că se închină bozilor, acum îi vedem crezînd din toată inima în Isus Hristos.

(Continuare în numărul viitor)

* Reproducere din volumul „Documente privitoare la istoria Mitropoliei Banatului”, de I.D. Suci și R. Constantinescu, Editura Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1980. Materialul a apărut în limbile latină și română. Titlul original: Legenda major. Vita Sancti Gerardi, Moresanae ecclesiae episcopi †1046.